GAZETA LWOWSKA.

We Srodę | Nro. 62. | 30. Maja 1827.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Gazety Zjednoczonych Stanów udzielają następujących wyimków z Dzienników południowo-amerykańskich: »Patryjota Chilijski donosi, że prowincyja Kordowa ogłosiła się za niepodległą jeneralnemu Kongressowi Buenos-Ajreskiemu. Przy téj sposobności wydała Rada prowincyjna wyrok, wyrażający, że prowincyja Kordowa nie może przystąpić do widoków jeneralnego Kongresu, albowiem postanowiła sama bronić swojéj wolności, czuwać nad wolnością prowincyj sąsiednich, i że wojnę przeciwko Brazylii w jedynym zamiarze zachowania niepodległości granic narodowych wspierać będzie. — Dziennik: Peruwiańczyk, zawiera bliższą wiadomość o uroczystościach, zaszłych przy ogłoszeniu nowéj Konstytucyi. Najznakomitsi Urzędnicy wykonali przysięgę na utrzymanie Konstytucyi, a że dzień ten był rocznicą zwycięstwa pod Ajacucho, wyprawiono przeto wielkie zabawy dla ludu. Gazety Peruwiańskie zawierają wyrok Kommissyi spraw zewnętrznych, względem oporu Buenos-Ajres w uznaniu Rzeczypospolitéj Kolumbii. *(G.W.)*

Portugalija.

W Londynie odebrano listy i Gazety z Lizbony dochodzące do d. 2. Maja, a donoszące, że jeden pułk z załogi ważnéj twierdzy Elvas podniósł bunt. Zdarzenie to, namieniają owe wiadomości, mocne sprawiło wrażenie. Pozorem do buntu był zaległy żołd od dwóch miesięcy. Zdaje się, że pospólstwo połączyło się z buntownikami, i dały się słyszeć okrzyki buntownicze. Atoli Jenerał Caulo, znany z przychylności do Konstytucyi uderzył z innym korpusem załogi na buntowników i onych rozprószył. *(G. W.)*

Hiszpanija.

Gwiazda donosi z Madrytu, że wiadomości z Katalonii coraz więcej o spokojności zapewniają. Słabe dotąd kupy buntowników, rozchodzą się powoli, a dowódzców chwytają Władze.

Deputacyja prowincyi Guipuscoi oświadczyła Jeneralnemu Kapitanowi, iż zanim wyda postanowienie względem organizacyi król. ochotników, zwołać musi szczególną Juntę, aby się w téj mierze naradzała. Municypalności odpowiedziały Jeneralnemu Kapitanowi, iż wyroku królewskiego w tym względzie wydanego nie mogą wykonać, ponieważ sprzeciwia się przywilejom prowincyi przez Króla zaprzysiężonym i potwierdzonym. Z niecierpliwością oczekują rezultatu przedstawień, uczynionych Monarsze przez Deputowanych w Madrycie zawierzytelnionych.

Gwiazda, podług pewnéj Gazety Paryzkiéj, donosi, że Jenerał Sarsfield, który posunął się był aż do Malavrita, cofnął się do Talaveyra de la Reina. *(G.W.)*

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Podług mianowania umieszczonego w Gazecie nadwornéj z d. 4. Maja na nowych Radców Admiralicyi pod Xięciem Klarencyi, pozostaje trzech dotychczasowych Członków, a Sir Jerzego Clerk, który przechodzi do artyleryi, zastąpi P. John Devison. Gazeta nadworna donosi także o mianowaniu Xięcia Leeds na W. Koniuszego, a Sir Arthony Hart na Wice-Kanclerza Anglii.

W d. 10. Maja odprawiono kapitułę orderu podwiązki, na któréj w miejsce zmarłych trzech Członków: Hrabiego Winchelsea, Margrabiego Hastings i Margrabiego Chelmodoley, mianowano kawalerami tegoż orderu: Xięcia Leeds, Xięcia Devonshire i Margrabiego Exeter.

P. Kanning miał u Króla posłuchanie.

W d. 9. Maja odbyła się Rada gabinetowa u P. Kanninga, i trwała dwie godziny. Poczem Hrabia Harrowby jako Prezydent tajnéj Rady, dał pierwszy raz od utworzenia nowego Ministeryjum obiad swoim towarzyszom. Gubernatorowie banku mieli narady z P. Kanningiem.

Na zgromadzeniu Katolików Irlandzkich w Dublinie d. 1. Maja uchwalono, nie podawać teraz żadnych prośb do Parlamentu o emancypacyją.

Hrabia Liverpool przychodzi powoli do zdrowia; lekarze dozwolili mu podczas pogody przechadzać się po ogrodzie.

Na posiedzeniu Izby wyższéj z d. 7. Maja, Margrabis Londonderry, który już w poprzedniczych posiedzeniach Izby wyraził się przeciwko teraźniejszemu Ministeryjum, żądał objaśnienia, czyli, jak się rozszérza pogłoska, osadzenie te-

)(

raźniejszego Ministeryjum spraw zewnętrznych, jakoteż wewnętrznych, jest tymczasowe.

Rozchodzi się wieść, że pierwszy Lord Izby skarbowéj (P. Kanning) obejmie znowu Ministeryjum spraw zewnętrznych, lecz przy tém zatrzyma tytuł pierwszego Lorda Izby skarbowéj, zaś teraźniejszy Minister wojny ma być mianowany pierwszym Kanclerzem Izby skarbowéj. Tak wszystkie urzędy byłyby przemienione, i nawet tak mądrze przez przodków urządzony kształt administracyi zostałby przewrócony.

Nowy Minister spraw zewnętrznych, Lord Dudley, rzekł, że nie wié, jak długo utrzyma go Monarcha na teraźniejszym urzędzie, sam zaś bynajmniej nie przywiązuje się do tego miejsca. Co się dotyczé żądanego równie przez Margrabię Londonderry objaśnienia o wydatkach w Ministeryjum spraw zewnętrznych od r. 1822, o stanie pensyj, o mianowaniach na Posłów i t. d. oświadczył Lord Dudley, iż to wyjaśnienie może dopiero dać we dwóch dniach, do któregoto czasu odłożono także wniosek.

W d. 11. pytał się Hrabia Ellenborough w téjże Izbie Sekretarza Stanu spraw zewnętrznych, czyli w teraźniejszym stanie Portugalii powrócą wojska Angielskie, i czyli Rząd J. K. Mości ma zamiar, złożyć dokumenta, ściągające się do interesów Portugalskich? Lord Dudley and Ward odpowiedział, że Rząd nie myśli podobnych papierów składać. Co się zaś dotyczé odwrotu wojska Angielskiego z Portugalii, tedy to jest ważną okolicznością i zależy od toczących się układów które nie mogą być publicznie udzielone. Lord Ellenborough żądał wiedzieć, czyli na teraz toczące się jeszcze układy rozpoczęte są jedynie z Portugaliją, lub z jakiém inném Mocarstwem? Lo d Dudley and Ward wzbraniał się w téj mierze dać odpowiedzi.

Poczém Xiążę Newcastle podał petycyją przeciwko nowemu bilu zbożowemu. »Byłbym się, rzekł, sprzeciwiał temu bilowi, nawet, gdyby zacny Lord, onegoż sprawca (Hrabia Liverpool) był w Izbie przytomnym, ale jeszcze mocniéj będę się teraz temuż opierał, widząc jego przyjaciół z Ministeryjum wygnanych, te podpory konstytucyi oddalone. Każdy mąż prawy obowiązany w tém wielkiém działać przesileniu; każdy obowiązany jest użyć sił swoich dla wypędzenia z Ministeryjum owego człowieka, którego nie mogę inaczéj oznaczyć, jak gdy go w politycznéj myśli słowa nazwę »najzgubniejszym Ministrem«, jakiego kiedyś w zarządzie widziano. Milordowie, WPanowie powinniście Króla Jegomości uwolnić, w Jego teraźniejszém położeniu ocalić i tę straszną i wiarołomną koalicyją, jaką kiedy polityk mógł wymyśleć, obalić. Milordowie, przy téj sposobności sądziłem za powinność otworzyć moje zdanie, i przekonany jestem, że objawiam zdanie i sposób myślenia wszystkich dobrze myślących, począwszy od John O'Groatshouse aż do Cap Landsend (od końca Szkocyi aż do końca Anglii).« — Hrabia Darlington broni bilu zbożowego i uważa go za potrzebny. Oświadcza, że chce bardzo zacnego Pana na czele Ministeryjum wspierać, ponieważ jest przyjacielem swobod cywilnych i religijnych. — Hrabia Harewood oświadcza, iż byłby nie mówił, gdyby jego poprzednik nie był chwalił Ministeryjum. Nawet właściwie, rzecze, nie wié, gdzie jest to Ministeryjum, ponieważ pewne osoby takowe na teraz składające, nie są przeznaczone na dal w témże pozostać. — Wice-Hrabia Goderich użala się na postępowanie opponentów. Czemuż nie uczynią wniosku, któryby mógł pociągnąć za sobą ostateczne rozstrzygnienie w tym względzie? Tego życzy ón, jak jego zacny przyjaciel na czele zarządu. — Margrabia Salisbury nie ma zaufania w Ministeryjum, ale tém więcéj w Królu, który będzie umiał uwolnić się od Ministrów, jeźli nie będą słuchać Jego rozkazów. Lord Falmouth oświadcza się równie przeciwko Ministeryjum.

Lord Ellenborough twierdzi, iż tylko oczekują odroczenia Parlamentu, aby przedsięwziąć zamierzoną odmianę, kiedy Izby nie będą mogły swojego objawić zdania. — Hrabia Spencer chce wspierać teraźniejsze Ministeryjum, ponieważ widzi, że onegoż większa część Członków przychylna emancypacyi. — Hrabia Grej (jeden z naczelników stronnictwa Whigów) oświadcza, że dla tego pozostał na ławkach oppozycyjnych, albowiem zdawa się mu, że Ministeryjum nie jest tak złożone, iżby na jego zaufanie zasługiwało. W istocie Król ma prawo wybierać Ministrów podług swojéj woli, lecz Parlament ma także prawo uczynić mu przełożenia względem tego wyboru. Honor i sława człowieka, który wstępuje w Ministeryjum, zawisły od prawidła tegoż Miniseryjum. Jeźli nie dowierza zasadom pierwszego Ministra, zatém nic mu nie pozostaje, jak odmówić swego przystąpienia. On (Grej) nie ma zamiaru sprzeciwiać się Ministeryjum, ale tém mniéj może zobowiązywać się do wspierania takowego. Szczególniéj nie dowierza mu względem emancypacyi, którą ón (Grej) jednakowo dla kraju jako istotnie potrzebną uważa. Przyrzekają nam, trzymanie się zasad Lorda Liverpoola, zatém neutralność, lecz pierwszy Minister ma miéć zamiar, wykonać na korzyść Katolików prawa patronatu swojego urzędu; czyliż nie jestto podobne spiskowi? Pierwszy Minister chlubił się, że nowy świat stworzył; lecz niesłusznie. Nie ón, ale głos narodu uskuteczni! to; każdy inny Minister musiałby ta-

że onemuż uledz. Jeszcze w depeszy w r. 1825 do Ministra Hiszpańskiego Los Rios, oświadczył P. Kanning, że rozdział Hiszpańskich osad od kraju macierzystego nie jest ani rezultatem czynności ani życzeń Anglii. Rozdział ten zrządziły wypadki, do których Anglija nie miała udziału. Zatem oświadczenie P. Kanninga względnie nowych Państw jest czczém samochwalstwem. Chwalą P. Kanninga jako przyjaciela swobód cywilnych i religijnych; jednakże sprzeciwiał się ón wszelkiéj zmianie w akcie przysięgi (*Test-act*) i w swobodach cywilnych; jestże gdzież aby jedna nieprzyjaźna czynność przeciwko wolności, któréjby P. Kanning najmocniéj nie bronił?

P. Kanning oznajmił w Izbie niższéj d. 7. t. m., iż na następném posiedzeniu wniesie na mianowanie Wydziału skarbowego. Uczynił ón uwagę, że podobne Wydziały istniały we trzech rożnych okresach czasu: za Ministerstwa Pitta, za Ministerstwa Percevala w r. 1807, i za owego pod Lordem Bexley w r. 1817. P. Kanning dodał, że rozpoznaniu tego Wydziału podda wszystkie gałęzie finansowe kraju. Z resztą, rzekł, powoli lecz znacznie polepsza się stan Anglii. Zapowiedział, iż nie ma zamiaru przedsiębrać ważnych odmian na rok teraźniejszy, i spodziewa się, że będzie mógł przełożyć budżet przed Zielonemi świątkami.

W odwołaniu się do powyżéj zapowiedzianego przez P. Kanninga środka, czyni uwagę Times, że zapowiedzenie takiego wniosku ze strony wnoszącego, objawia widoczne przekonanie o jego mocy. Czuje ón dobrze, że się utrzyma. Dopiero wczoraj przeszli znowu z oppozycyi do teraźniejszego Ministeryjum Lordowie: Althorp, Nugent, Milton i niektórzy inni.

W d. 11. t. m. oznajmił P. Kanning w tejże Izbie, że w d. 25. wystawi stan finansów. (*G. W.*)

— *Z Londynu d. 1. Maja.* —

Zboże. — Pszenicy mało dowieziono, a za piękną wyborową płacono 1 szyl. drożéj. — Jęczmień stoi w swéj cenie, ale mało go jest w zapasie, i mało się o niego dopytują. — Liczne dowozy owsa zagranicznego idą po większéj części na składy, lecz sprzedano go wiele już oclonego; o owies ze składów pod zamkiem dopytują się wiele. Co do fasoli, ta, jeżli jest w dobrym gatunku, ma kupujących, a nawet płacą ją 1 szyl. drożéj. — Wyki wystawiono dosyć na sprzedaż za zniżoną cenę 1 szyl. — Rzepak i nasienie lniane nie ma pokupu, a kuchy zbywają za znacznie zniżoną cenę.

Konopie, len i *łój.* — Dwa pierwsze artykuły nie uległy zmianie, ale ostatni można zbyć pomyślnie, bo całe zapasy nasze nie dochodzą nawet 18,000 fasek; ofiarują za niego 37 szyl. i 6 po 9 d., a za łój w dobrym gatunku chętnie 38 szyl. płacono.

Chmiel. — Z powodu niepomyślnych doniesień z stron ten produkt dostarczających, podniósł się w cenie po 3 do 5 szyl. na cetnarze.

— *Z tamtąd d. 4. Maja.* —

Zboże. — Bez odmiany jak wyżéj, wyjąwszy, że owies staniał nieco. Sądzą, że dowóz owsa zagranicznego po dniu 15. b. m. dozwolony będzie za opłatą 4 d., lecz biorąc na uwagę wysokość ceny średnio proporcyjonalnéj, znacznéj odmiany spodziewać się nię można. (*G. P.*)

Francyja.

Król Jmć. polował w lasku Marly w d. 12. Maja w towarzystwie Delfina. Dniem wprzódy, znajdował się Monarcha u Xiężnéj Berry na zabawie; nazajutrz słuchał Monarcha Mszy w kaplicy zamkowéj, odbierał zwyczajną uniżoność i przewodniczył w Radzie ministeryjalnéj. (*G. W.*)

Zjednoczone Niderlandy.

Tegoroczne posiedzenie Stanów jeneralnych zamknął w d. 8. Maja Minister spraw wewnętrznych w imieniu Króla, Mową, w któréj wyraził Izbom podziękowanie za gorliwość i prawość, z jakiemi różnemi onym przełożonemi prawnemi pracami, szczególniéj prawem o straży gminnéj i organizacyją Władzy sądowniczéj zajmowały się. Na tém ostatniém posiedzeniu tylko jeszcze 12 Członkow Izby drugiéj było obecnych, (*G. W.*)

Rossyja.

Gazeta powszechna donosi z Petersburga z d. 2. Maja:

»N. Cesarz Jmć jedzie ku końcu tego miesiąca do Wiażmy, miasta w Gubernii Smoleńskiéj, gdzie odprawi przegląd zebranego korpusu blisko 60,000 jazdy. Mówią o wielu świetnych obrotach, które podtenczas mają być wykonane. — Cesarz Jmć osądził za potrzebę, w ciągu wojny z Persami utworzyć przy korpusie oddzielnym Kaukazkim Intendenturę. Tymczasowy urząd Jeneralnego Intendenta przy owym korpusie poruczył Monarcha Radcy Stanu Szukowskiemu, umieszczonemu przy Ministeyjum wojny, zupełnie podług zasad statutów, jakie przepisane są do zarządu dla wielkiego wojska. (*D. A.*)

Turcyja.

— *Z Konstantynopola d. 25. Kwietnia.* —

Były Reis Efendi, Mehmed Seida Efendi, który nie dawno uwolniony został od obowiąz-

ków urzędu dla słabości zdrowia, utrudzony zwiedzaniem meczetów podczas Ramazanu, będąc na wieczerzy w dniu 20. t. m. u Kapudana Paszy, tknięty został przy modlitwie apoplexyją, i niebawem potém umarł. Dnia następującego na jego pogrzebie znajdowało się wiele znakomitych osób, szczególniéj z klassy Ulemów. Nagła śmierć takiego człowieka, tyle wpływu mającego, który chociaż uwolniony od mozolnego kierowania interesami zagranicznemi, ciągle miał udział w sprawach krajowych, i przychylnością i gorliwością do zaprowadzonych w ciągu roku upłynionego reform odznaczał się, jak się trzeba było spodziewać, dała powód do różnych wieści, mianowicie, że został otruty, że zostawił wielkie skarby i t. d.; jednakowoż wszystkie okazały się fałszywemi i zupełnie bezzasadnemi, gdyż z jednéj strony wezwani w owym przypadku do ratowania lekarze, cudzoziemcy, świadectwem swojm okazali niewątpliwość tego rodzaju śmierci, z drugiéj strony pozostały po nim majątek nie bardzo znaczny, jeżli zważymy, że Seida Efendi przez wiele lat publiczne piastował urzędy.

Przeciwko zwyczajowi Turków, trwają także i podczas Ramazanu (miesiąc postów) ćwiczenia wojenne; popierają budowę koszar, uzbrajanie okrętów wojennych i wysyłają posiłki do obozu Seraskiera. W d. 14. t. m. wyruszyły do obozu pod Laryssą dwie kompanije kanonierów, a w kilka dni póżniéj 1700 ludzi piechoty pod dowództwem Binpaszy Osmana Agi. W d. 21. Seraskier floty, Tahir Pasza, wypłynął w 18 okrętów do Galipoli, dla złączenia się z znajdującym się tamże oddziałem floty pod Riala Beg.

Przed kilką dniami rozeszła się tu szczególniéj między Grekami wieść o krwawych potyczkach, zaszłych pod Atenami w końcu przeszłego, lub w początkach bieżącego miesiąca, w skutek których miało nastąpić zniesienie oblężenia Akropolis. Wszystkie te wieści okazały się być bezzasadnemi przez najnowsze wiadomości, które tu z Eginy i Poro (przez Smyrnę) odebrano. Podług tych wiadomości do 10. Kwietnia nic stanowczego z obojéj strony nie wykonano w okolicy Aten, oprócz niektórych nieznacznych utarczek w d. 28. i 29. Marca, tak, że Gazeta powszechna Grecyi z d 11. t. m., wychodząca od tego dnia w Poro *), mocno się użala na tę nieczynność Greków, i obawia się, aby Akropolis nie doznało tego samego losu, i o tym samym czasie, i z tych samych przyczyn, co i roku przeszłego twierdza Messolunga **), jeżli niebawem coś stanowczego nie będzie przedsięwziętém.

Niezgody trwające z wzajemnem rozjątrzeniem tak długo między obudwoma Zgromadzeniami narodowemi w Hermione i Eginie, zdają się być nateraz przez ugodę, któréj bliższe warunki nie wiadome, załatwione; ztąd wszyscy umocowani obudwóch Zgomadzeń połączyli się w Damala (dawnem Troezen, naprzeciw wyspy Poro), gdzie w dniu 8. Kwietnia odprawili swoje pierwsze posiedzenie. Dwie Kommissyje, Wydział rządowy i Zgromadzenia narodowego, utworzone r. z. podczas zawieszenia prac trzeciego Zgromadzenia narodowego w Epidaurus (które teraz w Damala daléj przedsięwzięte będą) opuściły w dniu 30. Marca Eginę. Członkowie Kommissyi rządowéj udali się do Poro, gdzie zabawili jeszcze dni kilka, a potém w manifeście do trzeciego Zgromadzenia narodowego Greków z dnia 7. Kwietnia, poruczoną sobie władzę złożyli.

Zaraz na pierwszém posiedzeniu Zgromadzenia narodowego w Troezen, odczytano dany przez Kommissyją rządową Lordowi Cochranowi dyplom, mianujący go pierwszym Admirałem i Naczelnym Wodzem marynarki Greckiéj; poczém Zgromadzenie takowy potwierdziło. Dnia następującego, dnia 9. Kwietnia, sam Lord Cochrane przybył do Troezen, przedstawiony Zgromadzeniu narodowemu, wykonał w powyższym charakterze przysięgę wierności. Mówią także jeszcze o dwóch innych uchwałach, które niezwłocznie ma wydać Zgromadzenie narodowe, mianowicie Hr. Janowi Capodistrias, lub w braku tegoż, jego bratu, Hr. Viario Capodistrias (znajdującemu się nateraz w Korfu) przynajmniéj na lat pięć poruczyć Prezydyjum Rządu, czyli, jak większa część listów odebranych w téj mierze z Eginy i Poro wyraża, Rzeczypospolitéj Greckiéj, i nie dawno przybyłego do Grecyi Jenerała Church mianować Naczelnym Wodzem całéj siły lądowéj, — środek, który jednakże zdaje się, dozna oporu.

Podług wiadomości z Alexandryi, obadwa okręty wojenne, budowane dla Wicekróla Egipskiego w Marsylii i Liwornie, zawinęły w d. 1. Kwietnia do tamecznego portu. Wicekról Mohamed Ali Pasza przybył w dniu 7. Kwietnia z Kairu do Alexandryi. (*G. W.*)

*) Dokad wraz z Wydziałem rządowym w dniach pierwszych Kwietnia z Eginy została przeniesiona.

**) Messolunga dostała się w moc Turków jak wiadomo d. 22. Kwietnia 1826.

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Druk Piotra Pillera.